

יוצא לאור על-ידי
צעירי אגודת חב"ד - המרכז
עורך: מנחם ברוד
יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

שיחת השבוע

יש חדש

סיומי מסכת ברדיו

המנהג החסידי לערוך בתשעת הימים סיומי מסכת, כדי להוסיף שמחה של מצווה המותרת בימים האלה, מתקיים גם ברשתות הרדיו. בקול חי (93 ו-92.8): בכל יום בשעה 17:45, ביום שישי ב-16:50, ובמוצאי שבת בשעה 23:05. **ברשת מורשת** (104.5, 105.1) של 'קול ישראל': בכל יום בשעה 4:45 אחה"צ, ביום שישי ב-13:15, ובמוצאי שבת בשעה 22:10. **בקול ברמה** (92.1, 105.7, 104.3): בכל יום בשעה 15:05, ביום שישי בשעה 8:05, ובמוצאי שבת בשעה 21:30.

ערכת בית המקדש

ישראלטוים הפיקה ערכת יצירה מרהיבה לבנייה תלת-ממדית של בית המקדש. זה דגם גדול ומרשים (אורך 75 ס"מ, רוחב 38 ס"מ וגובה 24 ס"מ), עשוי קרטון, שילדים יכולים לבנות בקלות, ואגב כך להכיר את מבנה המקדש. אין צורך בחיתוך ובגזירה. לערכה מצורפת חוברת הדרכה מפורטת. להזמנות: יודאיקה, טל' 1-700-704120.

סמינר זוגיות ומשפחה

ארגון התקשרות חוויה יהודית מקיים השבוע סמינר קיץ מיוחד בנושא זוגיות ומשפחה. בסמינר ישתתפו מיטב המרצים, והוא יהיה במלון ניר-עציון שבמורדות הכרמל, בימים חמישימוצ"ש, כ"ד"ח בתמוז (28/7-30). טל' 077-2171770.

זמני השבוע

ניו יורק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
8:57	8:38	7:51	7:39
9:01	9:43	8:45	8:37

המולד: יום שבת קודש, 3 אחה"צ, 40 דקות ו-12 חלקים
ראש חודש מנחם אב: ביום השני
פרקי אבות: פרק ב

לשיעורים בנושאי המקדש *3770

כתובת המערכת: ת"ת 14 כפר חב"ד 60840
טל' 072-2770100 • פקס 03-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

לזכור מי אנחנו באמת

רק כאשר זוכרים וחווים היטב את הגלות יודעים מהי מהותו האמיתית של העם היהודי ומה הייעוד הגדול הצפוי לו

מיצג המקדש היורד מן השמים, בשכונת רמות בירושלים

שכן רק כאשר זוכרים וחווים היטב את הגלות יודעים מהי מהותו האמיתית של העם היהודי ומה הייעוד הגדול הצפוי לו.

רמזור אדום

אנו נוהגים דיני אבלות בשלושת השבועות שבין י"ז בתמוז לתשעה באב כדי שכל יהודי - מילד ועד זקן - יזכור ויחוש כי אנו חיים בגלות, כי המצב הנוכחי רע ומר (לעומת המצב האמיתי שבו העם היהודי צריך להיות), וכי עלינו להיות מלאי תפילה וציפייה לגאולה האמיתית והשלמה.

הימים האלה משמשים מורה-דרך לכל השנה כולה. שלושת השבועות הללו הם רמזור אדום ותזכורת שעלינו לשנן בכל יום ובכל שעה. יהודי צריך להחדיר בנפשו את ההכרה שהמצב הקיים הוא גלות, מצב לא-טבעי ולא-נורמלי. יהודי צריך להשתוקק שכבר תבוא הגאולה.

עצם ההכרה הזאת מגינה על עם-ישראל מפני שקיעה בגלות. בן-מלך היודע וזוכר שהוא בן מלך, יחזור יום אחד לארמון המלוכה; אבל אם חלילה ישכח שהוא בן-מלך וידמה שהוא איש המוני - איך יחזור למעמדו האמיתי, בשעה שכבר איבד את הרצון לכך? לכן צריך לזכור את הגלות ולצפות לישועה, ובפרט עכשיו שהיא קרובה כליכך!

שוב, כמדי שנה בשנה באלפיים השנים האחרונות, אנחנו מציינים בימים האלה את כאב החורבן והגלות, בשלושה שבועות של אבל. יש מי שאינם מבינים זאת. הלא מדובר באירועים שהתרחשו לפני אלפיים שנים ויותר; מה פתאום שלושה שבועות של אבל?

דווקא האבל בימי 'בין המצרים' ממחיש עד כמה מושגי הגלות והציפייה לגאולה הם מוטיבים מרכזיים בחיי העם היהודי. הכאב על הגלות והציפייה המתמדת לגאולה הם ציר מרכזי בתפיסת היהדות, ולכן חשוב כליכך לציין מדי שנה בשנה את כל ימי-המפתח בתהליך החורבן.

מציאות לא-נורמלית

הגלות היא מצב כולל שאינו נורמלי ואינו תקין. מאז החורבן שרויים העם היהודי בפרט והעולם בכלל במצב משובש, לא-נכון, לא-נורמלי. העובדה שלפעמים נדמה לנו שהכול שפיר - היא עצמה חלק משיבושי הגלות, שהחושך נדמה לאור והמר למתוק.

הגלות הפיזית של עם-ישראל מארץ-ישראל היא רק אחד מביטוייה של הגלות הכוללת. עיקרה של הגלות הוא - הסתר האמת ושיבושם של הדברים. מכיוון שיש גלות, גלה עם-ישראל מארצו; חרב בית-המקדש; הגויים שונאים את היהודים במקום להעריך את תפקידם ולסייע להם; הרע גובר והטוב מתמעט. לכן רוב הפוטנציאל האנושי מופנה לאפיקים שליליים ולא חיוביים. לכן יש כליכך הרבה פירוד-לבבות ושנאת-חינם. לכן חיי תורה ומצוות עלולים להיתפס עול, במקום שהיהו הדבר הטבעי והנעימים ביותר. כל אלה הם ביטויים של אותה גלות.

מקור כל צרותינו היא אותה גלות שהחלה לפני אלפיים שנה ושעדיין לא בא קיצה. משום כך אנו חותרים את תודעת הגלות עמוק כליכך בנפשנו.

חודש של אהבת האב

קשורה במעלה כלשהי אלא בעצם היותו של הקב"ה אבינו והיותנו בניו.

אהבה בתוך החורבן

דבר זה בא לידי ביטוי גם במאמר חז"ל שכאשר נכנסו הנכרים להיכל ראו את הכרובים "מעורים זה בזה", דבר המבטא קירוב מיוחד בין הקב"ה ובין עמי ישראל. ולכאורה, איך ייתכן שדווקא בעת החורבן עמדו הכרובים במצב כזה של קירוב ואהבה!?

אלא היא הנותנת: בשעה שעמי ישראל שרוי בשפל, ובגלל מעשיו הרעים נגזר על בית המקדש להיחרב - דווקא אז מתגלית אהבתו העצומה של הקב"ה לעמי ישראל, שהוא אוהב אותנו לא בגלל מעלותינו אלא מפני שהוא אבינו ואנחנו בניו. דווקא בשעה זו מתברר ש"בין כך ובין כך אתם קרויים בנים". זה עניינו של חודש 'מנחם-אב', שבו נעשית הנחמה שהקב"ה מנחם את עמי ישראל, עד שהאהבה הזאת באה לידי גילוי לעיני כול, בביטול הגלות ובהפיכת הימים האלה לששון ולשמחה.

(תורת מנחם כרך לא, עמ' 151)

נמצא אפוא שבמצב רגיל לא מתגלית בהכרח האהבה השורשית והעצמותית שבין האב לבנו, כי אז ייתכן שהאהבה קשורה למעלותיו של הבן ולהתנהגותו הטובה. אולם בשעה שהבן חוטא וסר מהדרך הטובה, ואף-על-פי כן אביו אוהב אותו - כאן מתגלה שהאהבה היא אך ורק משום שהוא אביו ושהם קשורים זה בזה בעצם מהותם.

לא בגלל מעלות

בכך ייחודו של חודש אב על החודשים האחרים. החודשים האחרים קשורים לעבודה כלשהי של עמי ישראל. חודש ניסן, למשל, מבטא את עבודת הצדיקים, ואילו חודש תשרי את עבודת בעלי-התשובה. כך גם החודשים האחרים מבטאים את אהבת הקב"ה לעמי ישראל הקשורה לדרך עבודה מסויימת.

לעומת זה, חודש אב, שבו מודגש החיסרון שחל בעבודתם של בני ישראל, שבגלל החיסרון הזה אירע החורבן ונוצרה הגלות - החודש הזה מבטא את האהבה העצמותית שבין הקב"ה ובין עמי ישראל, אהבה שאינה

בשבת זו מברכים את חודש אב, וזה הזמן לברר את משמעות השם הזה - חודש אב. ידוע ששמות החודשים עלו עם בני ישראל מבבל, אבל מאחר שהשמות האלה התקבלו ונתקבעו בקרב עמי ישראל כולו - בהכרח שהשמות מתאימים למהות החודשים, כפי שהדברים הם מצד הקדושה.

נשאלת אפוא השאלה: הלוא 'אב' מורה על הקב"ה, אבינו שבשמים, ואילו החודש הזה הוא חודש של פורענות, שבו אירע החורבן, ולכן "משנכנס אב ממעטין בשמחה". כיצד דווקא החודש הזה מכונה אב!?

התגלות האהבה

אלא שהיא הנותנת: אהבת אב לבנו נבחנת דווקא כאשר הבן אינו מתנהג כראוי. אם הבן מתנהג כראוי ומעלותיו נראות לעין כול - אין חידוש מיוחד באהבתו של האב אליו, כי במצב כזה כל אדם יאהב אותו, ואפילו זרים. החידוש באהבתו של האב לבנו הוא דווקא כשהבן אינו מתנהג כראוי, ובכל זאת האב אוהב אותו, מפני שהוא בנו.

אמרת השבוע

חול-המועד ארוך

פעם אחת, בימי בין המצרים, אמר רבי לוי יצחק מברדיצ'ב: "כשיבוא משיח צדקנו וימי הפורענות ייהפכו לששון ולשמחה, אבקש ממנו שיום י"ז בתמוז יהיה היום הראשון של החג, ותשעה באב יהיה היום האחרון של החג, והימים שביניהם יהיו חול-המועד ארוך".

כעבור רגע חזר בו ואמר: "לא, זה יהיה חול-המועד קצר מדי... אבקש משיח צדקנו שתשעה באב יהיה היום הראשון של החג, וי"ז בתמוז יהיה היום האחרון של החג, וכל הימים שביניהם (כלומר, מתשעה באב בשנה הזאת עד י"ז בתמוז בשנה הבאה) יהיו חול-המועד..."

פתגם חסידי

"את הפסוק 'את אשר יאהב ה' יוכיח' יש לפרש כך: מי שאוהב את הקב"ה, צריך להוכיחו, כביכול, על שעדיין אינו גואל את בניו" (רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב)

ערי מקלט | מאת הרב אליעזר ברוך

מן המעיין

אין מקום לרוצחים

"תהיינה שש הערים האלה למקלט, לנוס שמה כל מכה נפש בשגה" (במדבר לה, טו). רוצח שהרג נפש, אפילו בשגה, בדין שלא יהיה לו מקום, כי אין מקום לרוצח בעולמו של הקב"ה. לכן היה צריך להפריש מקום מיוחד שיקלוט את הרוצחים.

(חידושי הרי"ם)

גלות כמיתה

הטעם שנצטוו לשלח מעירו מכה נפש בשגה ולהושיבו בעיר מקלט, לפי שצער הגלות שקול כצער מיתה. כי גדול צערו של אדם שנפרד מאוהביו ומארץ מולדתו ושוכן כל ימיו עם זרים.

(ספר החינוך)

חנינה כללית

"וישב בה עד מות הכוהן הגדול" (במדבר לה, כה). הכוהן הגדול היה הסמכות העליונה, ובמידת-מה אף למעלה מזו של המלך. בשעה שמת הכוהן הגדול ומשחו אחר במקומו, נהגו כמנהג מלכים והיו מכריזים על חנינה כללית.

(אברבנאל)

נחמת הפרט

הטעם שקשרו את ישיבת הרוצח בעיר מקלטו

עם מות הכוהן הגדול, לפי שטבע בני-אדם שכאשר קורה לאדם אסון אישי חלילה הוא מוצא נחמה מסויימת אם באותה עת מתחולל אסון כללי. לכן כשמת הכוהן הגדול הדבר מחריד את הכול, ובכך יש נחמה לקרובי ההרוג, שלא ירצו עוד לנקום את נקמת הנרצח.

(מורה נבוכים)

תירוץ פסול

"ולא תיקחו כופר לנפש רוצח אשר הוא רשע למות" (במדבר לה, לא). לא תפעלו לשחרורו של הרוצח בתירוץ "אשר הוא רשע למות" - שהנרצח היה רשע ולכן מצווה הייתה להאבירו מן העולם.

(הדרש והעיון)

מילות המקלט

שש ערי המקלט הן שש התיבות שבפסוק "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד". במילים האלה צריך אדם מישראל למצוא 'מקלט' בטוח לרוחו הנבוכה בכל עת ובכל רגע. "ועליהם תיתנו ארבעים ושתיים עיר" (במדבר לה, ו), אלו ארבעים ושתיים תיבות שבפרשת "ואהבת", בקריאת שמע, שעליהן האדם משעבד את כולו לעבודת ה'.

(אוהב ישראל)

קול קורא ביער

בני משפחתו של צבי הביטו בסקרנות במפגש המרגש של ראש משפחתם עם הזר. רק לאחר שנפרדו השניים, התפנה האב לספר את סיפורו:

לאחר שעבר את מחנות מייזנק ואושוויץ הגיע צבי למחנה בוכנוואלד. החיים במחנה היו בלתי נסבלים. נוסף על הרעב והמחלות שהכו באסירים, היו חיות־האדם הנאציות משעבדות אותם עד אפיסת כוחות. מדי בוקר וערב נערך ה'אפל' [=מִפְקָד]. הוא נוצל בידי קציני המחנה לסדזים אכזרי, להלקאות פומביות ולהוצאות להורג. לעיתים נמשך המפקד שעות רבות, על־פי מצב רוחם של הקצינים.

המפקד היה מתקיים במגרש גדול, בצידו של המחנה. שם הייתה כמין בימה גדולה, ועליה ישבו הקצינים מול קבוצות האסירים, שעמדו בסדר מתוכנן ומדויק. מאחורי הבימה השתרע יער ענק.

למוד סבל ותלאות עבר צבי את אימי המחנה ושרד, אולם שאיפתו העזה להיפטר מן הארוזים דחפה אותו לעשות מעשה נועז.

יום אחד, בשעה שנערך המפקד היומי, ניצל צבי רגע של חוסר ריכוז מצד השומרים. בהחלטה של רגע עלה אל הבימה וקפץ אל מעבר למחנה. בכוחות על־אנושיים רץ אל תוך היער. בעקבותיו בא גם פליקס, חברו הטוב שאותו הכיר במחנה.

הגרמנים קלטו את הנעשה והחל מדרף אחר השניים. כדורים שרקו לידם, אך הם העמיקו לנוס אל תוך היער, עד שהמרדף אחריהם פסק.

השניים נותרו עתה לבדם בלב היער. כל היום התקדמו בחשש ובפחד. כדי להשביע את רעבונם אכלו עשבים וצמחים שמצאו. בלילה חדר הקור לגופם הכחוש והמעונה, שמשקלו לא עלה על ארבעים וחמישה קילוגרמים בלבד. השניים ישבו צמודים זה לזה כל הלילה, בניסיון להתחמם מעט.

אלה היו הימים האחרונים של המלחמה. כוחות בעלות הברית הגיעו לאזור. מחנה בוכנוואלד שוחרר, אולם צבי ופליקס לא ידעו על כך דבר. הם הוסיפו להסתתר ביער ולנסות לשרוד בו, בלי לדעת לאן ילכו ומה נעשה בעולם.

יום אחד אמר צבי לפליקס: "אין לי עוד כוח להמשיך בחיים ביער. אך לאן שילכוני רגלי, ומה שיצא ה'

- יהיה". השניים נפרדו, וצבי החל לצעוד בדרכו החוצה.

לפתע שמע רחש של פסיעות קרבות. כבר לא היה לו כוח להימלט. הוא ראה מולו חייל חמוש, אוזו רובה המכוון לעברו. בעמדו במקומו הרים את ידיו ובעיניים עצומות זעק: "שמע ישראל - ה' אלוהינו ה' אחד!..."

הוא הוסיף לעמוד בעיניים עצומות, ממתין לירייה שתעביר אותו אל העולם הבא, אולם אז שמע פתאום את החייל אומר בקול שקט: "אדון עולם אשר מלך... איך בין אויכט אַ איד [=גם אני יהודי]. הנני קצין בכוחות המשחררים. המלחמה הסתיימה". צבי פקח את עיניו בתדהמה. המעבר מאימת המוות לבשורה שנתבשר

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

מה יבוא קודם?

מדברי חז"ל על סדר הגאולה נראה שיש מחלוקת בשאלה מה יבוא קודם - קיבוץ הגלויות או בניין בית־המקדש. על־פי דעה אחת ייבנה תחילה בית־המקדש ורק אחר־כך יתקבצו כל ישראל לארץ־ישראל, ואילו על־פי דעה שנייה יתקיים תחילה קיבוץ הגלויות, ורק כאשר יתקבצו כל ישראל לארץ, ייבנה בית־המקדש.

בספר הזוהר ("א קלדא), נאמר: "ייבנה ביימקדשא בקדמיתא ויתקין היכלא ויבני קרתא דירושלם, ולבתר יוקים לה מעפרה" (=ייבנה בית־המקדש **בראשונה** ויתקין היכלו וייבנה את העיר ירושלים, ואחר־כך יקים אותה - את כנסת־ישראל - מעפרה). הזוהר מסתמך על הפסוק (תהילים קמז,ב): "בונה ירושלים ה' נידחי ישראל יכנס" - תחילה בניין ירושלים והמקדש, ואחר־כך קיבוץ הגלויות. כך נאמר גם במדרש הנעלם (תולדות קלטא): "בית־המקדש קודם לקיבוץ גלויות".

כנגד זה נאמר במדרש (תנחומא נחיא): "אין ירושלים נבנית עד שיתכנסו הגלויות". כלומר, תחילה יתקבצו בני הגלויות ורק אחרי שהם כבר יהיו בארץ־ישראל, תיבנה ירושלים וייבנה בית־המקדש. זה גם סדר הברכות בתפילת שמונה־עשרה - קודם "תקע בשופר גדול לחירותנו ושא נס לקבץ גלויותינו", ואחר־כך "ולירושלים עירך ברחמים תשוב... ובנה אותה בקרב ובנינו בניין עולם".

תלוי בדרך הגאולה

הרמב"ם מכריע בבירור כדעת הזוהר. בסדר הגאולה שהרמב"ם קובע מופיע תחילה המלך המשיח, מחזיר את ישראל - בעודם במקומות פזורים - לדרך התורה, אחר־כך בונה את בית־המקדש, ורק אז מקבץ את נידחי ישראל.

כמו־כן ברור, שקיבוץ הגלויות הוא מפעולותיו של משיח־צדקנו - הוא המקבץ את נידחי ישראל. יתרה מזו, פעולה זו של קיבוץ הגלויות (אחרי הפעולות הקודמות, ובכללן בניית בית־המקדש) היא מהדברים שקובעים את מעמדו של המשיח כ"משיח בוודאי", ומזה ברור שקיבוץ הגלויות נעשה על־ידו.

יש כמה אפשרויות לתווך בין שתי הדעות ("ש"אלו ואלו דברי אלוקים חיים"). אחת מהן מבוססת על הידוע, שסדר הגאולה המפורט ברמב"ם אמור רק על מצב שהגאולה באה בדרך כאילו טבעית, בבחינת "לא זכו", אבל אם נזכה לגאולה ניסית ועל־טבעית בגלוי, ייתכן סדר אחר. במצב כזה ייתכן שקיבוץ הגלויות יהיה מידי ("עם ענני שמיא"), ובית־המקדש ייבנה כאשר כל בני ישראל כבר יתקבצו לארץ־ישראל.

טעימה מוקדמת

עוד אפשרות תיווך היא, שאכן קיבוץ הגלויות האמיתי והכולל יהיה רק לאחר בניין בית־המקדש (ובכוחו של בית־המקדש), אולם הכנה ו'טעימה' כלשהי מקיבוץ הגלויות הגדול תהיה גם קודם־לכן, וכפי שאנו רואים בימינו. אלא שזו הכנה ו'טעימה' בלבד, ורק לאחר בניין בית־המקדש יקבץ משיח־צדקנו את כל נידחי ישראל.

כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש מעיר, שאם קיבוץ הגלויות בא קודם לבניין בית־המקדש, הדבר מבטא את מעלתו ושלמותו של המקדש, שנבנה לאחר ש"כל יושביה עליה". אולם כאשר בניין המקדש קודם לקיבוץ הגלויות, זה ביטוי למעלתם של ישראל, שכדי שקיבוצם יהיה בתכלית השלמות הקב"ה מוותר על שלמות המקדש, ובונה אותו תחילה, כדי שקיבוץ הגלויות יעשה לאורו של המקדש (רמז לכך אפשר למצוא בפסוק [ישעיה כז,ג] "והיה ביום ההוא ייתקע בשופר גדול, ובאו האובדים בארץ אשור והנידחים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר־הקודש בירושלים" - האובדים והנידחים יבואו בכוח ולאורו של המקדש שכבר יהיה בנוי).

היה חד מדי. הוא נפל מתעלף.

הקצין האמריקני הוציא קוביית שוקולד והניחה בפיו של צבי. טעם השוקולד עשה פלאים, והחזיר לצבי את חיזיונותו. עד סוף ימיו היה נזכר בטעמה של אותה קוביית שוקולד, שבזכותה התאווש לחיים.

כעת זירו אותו הקצין לבוא אחרי אל מחוץ ליער. צבי סירב. "השארתי חבר בלב היער. הוא אינו יודע על סיום המלחמה ואינני רוצה להשאירו לבדו", אמר. הקצין הסכים להתלות אליו בניסיון לאתרו.

שעות רבות של חיפושים עשו בין נבכי היער, בקראם שוב ושוב בשמו של פליקס, אולם ללא הועיל.

בעצב עזב צבי את היער עם מצילו האמריקני. לקצין היו שעוני זהב מכף ידו ועד כתפו. אלה היו שעונים שלקח מכל חייל נאצי שהצליח להרוג. לפני פרידתם נתן כמה מהם לצבי. את השעונים האלה מכר צבי, ובכסף שקיבל החל לסחור כדי להשיג את לחמו בימים שאחרי המלחמה.

צבי נשא אישה ונולד להם בן בכור. בני הזוג החליטו לעלות לארץ. כאן עבד צבי לפרנסתו בעבודות כפיים קשות, ולא בחל בשום עבודה. הוא האמין כי מלאכה שאדם עמל עליה מכבדת את בעליה.

לימים פתחו צבי ואשתו עסק משפחתי. יום אחד, בעודם בחנות, התייצב אדם זר בפתח וסקר את הנוכחים. האישה והילדים לא הכירוהו, אך ברגע שנפגשו עיניו של צבי בעיני הזר, נפלטה מפיו זעקה: "פליקס!". עוד רגע והשניים היו חבוקים איש בזרועות רעהו.

"היכן היית, פליקס? מה קרה איתך?", קרא צבי לעבר חברו הטוב, ופליקס החל לספר:

"האמן לי ששנים רבות אני מחפש אחריך, כדי...לבקש את סליחתך! ראיתי אותך כאשר חיפשת אחריי עם הקצין. לא היה לי ספק כי זה קצין גרמני. חשדתי בכך שכדי להציל את חיך הבטחת לו למצוא יהודי אחר במקומך. טיפסתי על עץ, ומשם צפיתי בחיפושיתם אחריי. רק כאשר נעלמתם ירדתי והתחלתי ללכת בכיוון ההפוך. הגעתי לאחד הכפרים, ושם נודע לי כי המלחמה הסתיימה".

פליקס השפיל לרגע את עיניו בבושה ואמר: "מאושר אני לפגוש אותך היום. זו ההזדמנות שלי להתנצל לפניך סוף־סוף על שחשדתי אותך חשד־שווא...".

(על־פי סיפורו של נכדתו, שרית אחיחי)

המסע החשאי לגילוי מנורת המקדש

מוסיף ומספר אילבאום: "קודם צאתי ישבתי שעות רבות עם הרב אריאל. הוא הסביר לי במה להתמקד, כדי שלא להחמיץ את הפרטים החשובים. משרד חקירות צייד אותי במצלמה נסתרת זעירה, שהושתלה על חגורת. המטרה הייתה לצלם את המנורה בטכניקה מיוחדת, בלי שאיש ישים לב לכך".

תהלים בוטיקן

הוא עלה למטוס לרומא, ושם כבר המתין לו איש העסקים היהודי. "הוא סיפר לי שקבע למחר פגישה עם עמיתו האיטלקי", משחזר אילבאום. "התברר שמלבדנו החליט איש העסקים להביא לביקור עוד ידיד יהודי שלו עם רעייתו (הגויה). "הייתה לי תחושה שריבוי משתתפים ישבש את הביקור, אבל החלטתי לשתוק. שר הפנים לשעבר הציג אותנו בכניסה לוטיקן, והתקבלנו בכבוד גדול. בשערי הוטיקן אמרתי כמה פרקי תהלים, עם איש העסקים היהודי, להצלחת המבצע. הפקדנו את הדרכונים ונכנסנו פנימה".

פליטת פה מיותרת

בתחילה התנהל הכול כמתוכנן, אבל אז באה פליטת פה ושיבשה הכול: "כמה נציגים רשמיים קיבלו את פנינו ושוחחו איתנו. רעייתו של היהודי שהצטרף למשלחת הציגה אותי כפרופסור

זה היה מבצע סודי. היעד: מרתפי הוטיקן ברומא. המטרה: לצלם בפעם הראשונה את מנורת המקדש. לפני שבועיים התארח במדור זה מרדכי פרסוף, העוסק בענייני המקדש. הוא סיפר כי הוצע לו לבצע את המשימה, אך הדבר לא התאפשר לו. מי שעשה זאת בפועל הוא מיכאל אילבאום, והוא חושף כאן בפעם הראשונה את הסיפור.

הסיפור מתחיל לפני כארבע-עשרה שנים, בשנת תשנ"ז (1997). איש עסקים יהודי, תושב פריז, היה מיוודד עם שר הפנים לשעבר של איטליה. בשיחת טלפון שגרנית סיפר האיטלקי לעמיתו היהודי כי בעת האחרונה ביקר בוטיקן וראה שם מנורת זהב, שיש הסבורים כי היא מנורת המקדש. היהודי צלצל ללשכת הרב עובדיה יוסף ומסר את המידע. שם הפנו אותו למכון המקדש. הרב ישראל אריאל, ראש המכון, החליט לבחון את העניין מקרוב.

מצלמה נסתרת

"איש העסקים הצרפתי הציג כי מומחים מטעמנו יבקרו בוטיקן ויקבעו אם אכן זו מנורת המקדש", מספר אילבאום, שעבד אז במכון. "היה ברור שלא כדאי לשלוח נציג בעל דרכון ישראלי, ולכן אני נבחרתי, מכיוון שיש לי דרכון צרפתי. הוחלט גם לצרף מדריכה מהמכון, בעלת דרכון אמריקני, כדי להסוות את מטרתנו האמיתית".

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

שחוק במידה

שאלה: מה משמעות דברי חז"ל: "אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה"?

תשובה: במסכת ברכות אמרו: "אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה, שנאמר (תהילים קכ"ב): 'אז ימלא שחוק פיני ולשונוני רינה'. אימתי? בזמן ש'אמרו בגויים: הגדיל ה' לעשות עם אלה'. לגרסת הרי"ף והרא"ש ולפירוש רבנו יונה, הכוונה בזה להגביל גם שמחה של מצווה.

הרמב"ם והסמ"ג לא הביאו זאת להלכה (אולי מפני שסברו שזו 'מידת חסידות' בלבד), אבל בטור ובשולחן ערוך הובא האיסור, בדיני 'זכר לחורבן'.

רבנו יונה מפרש שהטעם הוא "כדי שלא יימשך מתוך השמחה לתענוגי העולם וישכח ענייני הבורא". לדעתו השחוק היה אסור גם בזמן המקדש. כך כתבו גם ה'לבושי' וה'מגן אברהם'. לעומתם,

הרמב"ן והמאירי פירשו שטעם האיסור הוא מפני החורבן, ואף הטור כתב "בזמן הזה". הט"ז כתב שבזמן המקדש הותר השחוק בשמחה של מצווה, ואילו לאחר החורבן גם זו נעשית בהגבלה. 'אליהו רבא' נוטה להתיר בשמחה של מצווה.

בתורת החסידות מבואר שהכוונה היא להישמר מ'עומק רע' של הוללות ולצנות, "שישחוק וישמח ליבו בהרחבת הנפש בלי מעצור לרוחו".

הרבי מליובאוויטש הסביר שלעתיד לבוא יהיה עניין השחוק בגלוי, מכיוון שאז תהיה שלמות התיקון, אולם עתה, כשעדיין עומדים באמצע התיקון - "אסור לאדם שימלא פיו שחוק" (אלא בעבודת ה' וקיום המצוות). אך "שמחה זומרה שמביאה תועלת בעבודת ה' - לא רק שמותרת, אלא עוד זאת, שיש חיוב בדבר, ואם לא מנצלים אותה לענייני קדושה... עלול הדבר להתפרץ בעניינים אחרים...".

מקורות: ברכות לא. עינים למשפט שם, ושל"ג. תשו"ע א"ח ס"ח תקס, ונ"כ. 'תורת חיים' פ' בשלח דף קלז. דברי הרבי: 'תורת מנחם - התועדויות' לז, 301, 33.

תגלית שהומצא. אילבאום בביתו, השבוע

מהטכניון בישראל... באותה שנייה הבנתי שהכול נגמר. סיפור הכיסוי שבנינו התמוטט בבת אחת. אנשי הוטיקן לא אמרו מילה. הם הכניסו אותנו לאולם גדול, ושם ראינו אבנים שעליהן היו חרותות מנורות במגוון צורות. את מנורת הזהב לא אפשרו לנו לראות.

"הרגשתי החמצה גדולה. עמדנו כפסע לפני תגלית היסטורית, והיא נמנעה בגלל פליטת פה מיותרת. איש העסקים אמר לי שאולי תהיה אפשרות לעוד ביקור, בדרך אחרת, אבל מאז לא שמעתי ממנו".

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411
Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

חדש: שולחן חג

לכל חגי ישראל ומועדיו

מגוון שיחות לכל חג, מעובדות על-פי אוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש

להזמנות: טל' 1 718 604 1020